

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	2012200522
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:2012200522.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobcu: Z. C., nar. XX.XX.XXXX, s adresou G.. XXXX, XXX X X C., IČO: 33 948 313, proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Žellova č. 2, 829 24 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 07. novembra 2013 č. k. 14S/86/2012-32, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 07. novembra 2013 č. k. 14S/86/2012-32 r u š í a v e c m u v r a c í a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: PV 301/00013/2012/R z 20. septembra 2012 (ďalej na účely uznesenia tiež „napadnuté rozhodnutie“ - č. 1. 2) predsedníčka žalovaného v zmysle § 23 ods. 1 písm. e) a § 77a zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia len „zák. č. 581/2004 Z. z.“) v spojení s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia len „Správny poriadok“) v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia len „zák. č. 580/2004 Z. z.“) a § 59 ods. 2 Správneho poriadku potvrdila platobný výmer Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín (ďalej na účely uznesenia len „prvostupňový orgán“) č. PV 301/00013/2012 z 09.02.2012 (ďalej na účely uznesenia len „prvostupňové rozhodnutie“) a odvolanie žalobcu zamietla.

Podľa § 23 ods. 1 písm. e) č. 581/2004 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec (t. j. k 20.09.2013) predseda úradu rozhoduje o rozkladoch proti rozhodnutiam úradu vydaným v prvom stupni, a to na návrh ním ustanovenej poradnej komisie.

Podľa § 77a ods. 1 zák. č. 581/2004 Z. z. v citovanom znení na konanie a rozhodovanie o pohľadávkach

z verejného zdravotného poistenia sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec (t. j. k obdobiu 03 až 09/2011) platiteľ poistného je povinný vypočítať, platiť a odvádzať preddavok na poistné na účet príslušnej zdravotnej poisťovne v každom kalendárnom mesiaci. Preddavok na poistné sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nadol.

Podľa § 16 ods. 2 písm. b) zák. č. 580/2004 Z. z. v citovanom znení preddavok na poistné sú povinní vypočítať, platiť a odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak,

b) samostatne zárobkovo činná osoba vo výške určenej sadzbou poistného [§ 12 ods. 1 písm. c)] z podielu pomernej časti základu dane a 2,14 dosiahnutý v kalendárnom roku, ktorý

1. dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu pre platenie preddavkov od 1. januára do 30. júna,
2. jeden rok predchádza rozhodujúcemu obdobiu pre platenie preddavkov od 1. júla do 31. decembra.

2. Prvostupňovým rozhodnutím bola žalobcovi na základe Návrhu č. 1108408813 na vydanie rozhodnutia platobným výmerom podaného Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, pobočka Senica (ďalej na účely rozsudku len „zdravotná poisťovňa“, resp. „návrh“) a po podaní námietok žalobcom ako platiteľom poistného proti výkazu nedoplatkov č. 1108408813 z 02.12.2011 uložená povinnosť zaplatiť zdravotnej poisťovni preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie za obdobie od 01.03.2011 do 30.09.2011 v sume 294,65 € a trovy konania vo výške 5,- €.

Následne prvostupňový orgán v odôvodnení citoval príslušné ustanovenia zák. č. 580/2004 Z. z., na základe ktorých sa platia preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie s konštatovaním, že žalobca tieto preddavky neodviedol riadne a včas.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dňa 01.03.2012 odvolanie, v ktorom prakticky poukázal na rovnaké dôvody ktoré sú uvedené v žalobe.

4. Žalovaný k jednotlivým námietkam žalobcu uviedol, že žalobca mal za kontrolované obdobie od 01.03.2011 do 30.09.2011 povinnosť odvodu preddavku na poistné ako osoba v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zák. č. 580/2004 Z. z. v minimálnej mesačnej výške 46,06 €, t. j. že za uvedené obdobie mal zaplatiť preddavky na poistné v celkovej výške 294,65 €.

Preddavky poistného bol povinný si žalobca vypočítať z ročného zúčtovania za rok 2009 a pokiaľ mu vyšla nižšia suma, mal si upraviť výšku preddavku na poistné na minimálnu výšku preddavku, ktorá bola v tom čase 44,73 €.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca na Krajský súd v Trnave žalobu (formálne označená ako Návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia) zo dňa 03.10.2012.

V žalobe žalobca namietal, že podľa jeho názoru a podľa ročného zúčtovania za rok 2009 mu vyšiel preddavok na poistné vo výške 2,21 €, a preto v súlade s § 16 ods. 9 zák. č. 580/2004 Z. z., ak je výška preddavku nižšia ako 3,- €, nie je platiteľ poistného povinný tento preddavok odvádzať.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 14.11.2012 uviedol, že žalobca bol posudzovaný ako sólo samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá platí výšku preddavkov na poistné podľa § 16 ods. 8 písm. b) zák. č. 580/2004 Z. z., podľa ktorého výška preddavku na poistné samostatne zárobkovo činné osoby je najmenej vo výške určenej sadzby poistného (§ 12 ods. 1 písm. c/) z minimálneho základu podľa § 13 ods. 10 a 11 a najviac vo výške určenej sadzbou poistného (§ 12 ods. 1 písm. c/) z trojnásobku priemernej mesačnej mzdy.

7. S iným ďalším účastníkom krajský súd nekonal.

B)

8. Krajský súd v Trnave ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom v zmysle právnej úpravy Druhej hlavy Piatej časti O.s.p. a

dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a preto ho zrušil postupom podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p.

V úvode poukázal na prednesy žalobcu a žalovaného na pojednávaní zo 07. novembra 2013 a citoval ustanovenia § 244 ods. 1, 2 a 3, § 247 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., § 16 ods. 8 písm. b), odsek 9, § 11 ods. 1 písm. b) ako aj § 17 zák. č. 580/2004 Z. z.

9. Svoj záver, že napadnuté rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie sú nepreskúmateľné, krajský súd odôvodnil tým, že odkazujú len na príslušné ustanovenie zákona č. 580/2004 Z. z. bez uvedenia konkrétnych údajov a myšlienkových postupov správneho orgánu pri výpočte jednak vymeriavacieho základu podľa § 13 ods. 6, § 13 ods. 9 zák. č. 580/2004 Z. z. a tiež pri výpočte sadzby poistného podľa § 12 ods. 1 písm. c) zák. č. 580/2004 Z. z.

Podčiarkol, že v platobnom výmere sa nachádza tabuľka s rozpisom dlžných súm neodvedených preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie za príslušné obdobie s odvolaním sa na výkaz nedoplatkov č. 1108408813.

10. Rovnako s poukazom na ustanovenie § 47 ods. 3 Správneho poriadku podľa krajského súdu ani v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie je dostatočne zdôvodnený skutkový stav, na základe ktorého dospeli správne orgány k výpočtu nedoplatku preddavkov na poistné u žalobcu.

Obidve rozhodnutia sú navyše strohé, bez vyhodnotenia dôkazov, ktoré predložil žalobca.

11. Krajský súd naopak zdôraznil úlohu odôvodnenia rozhodnutia a jeho funkcie. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. Tým sa naplňa jedno z jeho základných pravidiel konania posilňovať dôveru občanov v správnosť rozhodovania. Ďalšou funkciou je funkcia kontrolná, predovšetkým tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie preskúmať.

Tiež poukázal na to, že v odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán reagovať na dva okruhy problémov; na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci, a svoje právne názory bližšie pre podmienky prejednávanej veci objasnil.

12. Nakoľko podľa názoru krajského súdu žalovaný v napadnutom rozhodnutí nesplnil kritéria, ktoré vyžaduje ustanovenie § 47 ods. 3 Správneho poriadku pre vydanie správneho rozhodnutia, keď v odôvodnení rozhodnutia nevyhodnotil všetky skutkové okolnosti, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia a rovnako nevyložil ani obsah právnej normy, ktorú použil v rozhodnutí, preto napadnuté rozhodnutie spolu s prvostupňovým rozhodnutím aplikovaním zrušovacieho dôvodu uvedeného v § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

III.

Odvolanie žalovaného/stanovisko

A)

14. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 26.11.2013 (č. l. 39) proti rozsudku prvostupňového súdu žalovaný napriek požiadavke zákonodarcu zakotvanej v ustanovení § 205 O.s.p. výslovne neuviedol žiadny zo zákonom uznaných dôvodov odvolania.

Preto odvolací súd v zmysle § 41 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. musel podané odvolanie podľa jeho obsahu vyhodnotiť nasledovne.

15. Predovšetkým Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky neuniklo, že v jednej zo svojich argumentačných námietok žalobca vytýka krajskému súdu procesné pochybenie, kedy v zmysle § 250 ods. 1 veta druhá nesprávne ustálil okruh účastníkov.

Ďalej žalovaný vyjadril nesúhlas s názorom krajského súdu, podľa ktorého prvostupňové rozhodnutie je nepreskúmateľné a strohé, bez vyhodnotenia dôkazov, a že prvostupňový správny orgán nedostatočne zdôvodnil svoje rozhodnutie.

16. Žalobca vo svojom vyjadrení z 18.12.2013 (č. l. 42) polemizoval s odvolacími námietkami žalobcu so záverom, že žalovaný sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberal s námietkami žalobcu. Naopak sa bez preskúmania návrhu zdravotnej poisťovne priklonil k jej obsahu bez toho, aby tento návrh na prvom mieste dostatočne preskúmal. Navyše sa žalovaný stotožnil s vyjadrením zdravotnej poisťovne, ktoré nemá podľa žalobcu právny základ (viď aj výklad ustanovenia § 16 ods. 9 zák. č. 580/2004 Z. z.).

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte uznesenia len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte uznesenia tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

18. Z pripojeného administratívneho spisu pre Najvyšší súd vyplýva, že správne orgány konali v správnom konaní okrem žalobcu aj s vyššie uvedenou zdravotnou poisťovňou.

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa v danej veci nepostupoval v intenciách citovaného zákonného ustanovenia, pretože z administratívneho spisu žalovaného jednoznačne vyplýva skutočnosť, že Návrh z 02.02.2012 na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poistnom na verejné zdravotné poistenia podala uvedená zdravotná poisťovňa ako účastník správneho konania a hoci táto osoba ďalej nevykonala žiadny dispozitívny úkon a ani sa nedomáhala prieskumu správnych rozhodnutí súdnym návrhom, je jednoznačne účastníkom správneho konania (viď definícia účasti v zmysle nižšie uvedených ustanovení a najmä § 14 Správneho poriadku).

Podľa § 17 ods. 7 zák. č. 580/2004 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec platí, že ak platiteľ poistného neodvedie preddavok na poistné riadne a včas, príslušná zdravotná poisťovňa si môže uplatniť nárok na tento preddavok na úrade alebo výkazom nedoplatkov podľa § 17a.

Podľa § 77a ods. 1 zák. č. 581/2004 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec na konanie a rozhodovanie o pohľadávkach z verejného zdravotného poistenia sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 77a ods. 1 zák. č. 581/2004 Z. z. v citovanom znení konanie sa začína na návrh zdravotnej poisťovne. Ak zdravotná poisťovňa uplatňuje pohľadávku voči právnickej osobe, návrh musí obsahovať obchodné meno alebo názov, sídlo alebo miesto podnikania a identifikačné číslo, ak je pridelené. Ak zdravotná poisťovňa uplatňuje pohľadávku voči fyzickej osobe, návrh musí obsahovať meno, priezvisko, trvalý pobyt a rok narodenia; ak ide o fyzickú osobu oprávnenú na podnikanie, aj obchodné meno, miesto podnikania a identifikačné číslo, ak je pridelené. O začatí konania úrad účastníkov konania neupovedomuje.

Podľa § 14 ods. 1 Správneho poriadku účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

20. Krajský súd sa mal preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti skúmaním procesným podmienok pre možnosť ďalšieho konania, medzi ktoré nepochybne patrí aj ustálenie okruhu účastníkov (s ktorými správne orgány konali a ktorým aj doručovali preskúmané rozhodnutia) zaoberať, pričom mal ďalej postupovať v intenciách vyššie citovaných zákonných ustanovení.

21. Najvyšší súd už prostredníctvom svojej judikatúry (najmä uznesenia sp. zn. 1Sžr 72/2012 z 13.11.2012) zdôraznil, že na základe teleologického výkladu hore uvedeného ustanovenia § 250 ods. 1 O.s.p. je nepochybné, že vôľou zákonodarcu bolo v preskúmvacom súdnom konaní podľa Druhej hlavy 5. časti O.s.p. zabezpečiť takú ochranu účastníkovi správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté, že týchto účastníkov priberie do konania aj bez návrhu.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa v danej veci nepostupoval v intenciách citovaného zákonného ustanovenia, pretože z administratívneho spisu žalovaného jednoznačne vyplýva skutočnosť, že si krajský súd neustálil riadne okruh pôvodných účastníkov správneho konania. Pritom je nepochybné, že nielen z hľadiska argumentácie vznesenej žalovaným ale aj vzhľadom na nutnosť poskytnutia súdnej ochrany jej právam, je uvedená zdravotná poisťovňa jednoznačne účastníkom správneho konania, ktorej práva by prípadným zrušením preskúmvaného správneho rozhodnutia nepochybne mohli byť dotknuté.

23. Pokiaľ krajský súd nekonal so všetkými účastníkmi konania, svojím postupom odňal právo na súdny proces tým účastníkom, ktorí nimi boli aj v správnom konaní a ktorým právo byť účastníkom preskúmvacieho konania zaručuje zákon v § 250 ods. 1 O.s.p., a teda im odňal možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

V zmysle rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V.

24. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 250ja ods. 3 posledná veta v spojení s § 221 O.s.p. z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

25. Odvolací súd sa vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude rozhodnúť o pribratí do preskúmvacieho konania účastníkov konania v zmysle § 250 ods. 1 O.s.p., konať s nimi a po rozhodnutí vo veci samej im doručiť konečné rozhodnutie vo veci.

26. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 bude povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

27. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalovaného Najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).